

SAVEZ SINDIKATA
LEKARA I FARMACEUTA SRBIJE
Масарикова 5/12 11000 Београд,
Тел/факс: 011/361-89-18; Тел: 011/306-13-90

ISPLATA ZARADA PRIMARIJUSIMA, SUBSPECIJALISTIMA I MAGISTRIMA U PRIMARNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Pre nekoliko godina smo ustanovili da u mnogim zdravstvenim ustanovama u Srbiji postoji nepravilnost u vezi isplate zarada određenim kategorijama zaposlenih lekara. Nepravilnost se sastoji u tome da se doktorima, koji nose stručna i naučna zvanja (primarijusi, magistri i subspecijalisti) ne isplaćuje zarada na osnovu istih, zakonom određenih kriterijuma i ovo važi isključivo za one koji rade na primarnom nivou zdravstvene zaštite. Njima se uskraćuju prava na zaradu prema odgovarajućoj grupi iz Uredbe o koeficijentima i plata im se tako umanjuje za značajnu sumu novca, a isto tako i doprinosi za zdravstveno i penziono osiguranje.

Pažnju nam je skrenula činjenica da postoji razlika između zdravstvenih ustanova u Srbiji, kao i da postoje samo dva načina za isplatu plata ovim zaposlenima: (sada) koeficijent 26,13 ili 29,32.

Kada smo postavljali pitanje: **zašto je to tako**, dobili smo odgovor koji upućuje na različito **tumačenje** Uredbe o koeficijentima. Prema ovim tumačenjima, postoje dva razloga za smanjenje: 1) „nejasno“ definisane kategorije lekara u prvoj grupi koeficijenata u Uredbi; 2) činjenica da ovi lekari rade na primarnom nivou zdravstvene zaštite, pa se iz nekog razloga njihova znanja i zvanja ne kvalifikuju tako da budu podjednako vredna kao na sekundarnom i tercijarnom nivou.

Tada nam se samo nametnulo sledeće pitanje: **Zašto se, uopšte tumači Uredba**, kada ona ima snagu zakona, a za sve zakone važi princip: da se ne tumače, već se **neposredno primenjuju?** Na ovo pitanje nismo mogli da dobijemo odgovor, pa smo sopstvenim istraživanjem došli do određenih rezultata i zaključaka.

Najveći broj direktora je smanjio koeficijente u periodu 2006.- 2007. godine. Pošto je tada ova pojava postala upadljiva, mi smo započeli aktivnosti na istraživanju razloga za ovakvo postupanje.

Tražili smo tumečnje statusa ovih lekara od nadležnih institucija, a u domu zdravlja „Voždovac“ i od Suda. Kada uporedimo ova tumačenja, vidi se da se ona u potpunosti poklapaju sa našim prvobitnim stavom: **Primarijusi, subspecijalisti i magistri koji rade u specijalističkoj delatnosti za koju su magistrirali imaju zakonsko pravo da im se visina koeficijenta za obračun dohotka obračunava prema prvoj grupi Uredbe o koeficijentima za zaposlene u zdravstvu u koju su jedino i svrstani i koje koeficijente su u kontinuitetu primali još od trenutka donošenja Uredbe o koeficijentima.**

Naše blagovremene i argumentovane sugestije menadžmentima zdravstvenih ustanova da se koriguje ova finansijska nepravda, nailazila je na „zid“, a težina naših argumenata je umanjivana različitim opstrukcijama koje su usmerene na onemogućavanje rada i narušavanje ugleda naše institucije (SLFS).

Rukovodeći se činjenicom da je osnovna uloga sindikata: borba za radno-pravni status zaposlenih, morali smo da insistiramo na uspostavljanju zakonitosti.

Zakon nije prekršen samo u domenu obračuna koeficijenata, već je učinjena još veća nepravda time što je napravljena apsolutna **diskriminacija** među lekarima koji

SAVEZ SINDIKATA
LEKARA I FARMACEUTA SRBIJE
Масарикова 5/12 11000 Београд,
Тел/факс: 011/361-89-18; Тел: 011/306-13-90

rade na različitim nivoima zdravstvene zaštite, iako su zakonski uslovi za sticanje ovih zvanja identični za sve, rešenje o njima donosi ista komisija Ministarstva zdravlja, a uniformne diplome se izdaju na istom mestu.

Detaljnijom analizom uslova za nastanak ove vrste diskriminacije došli smo do sledećih rezultata:

-Direktori koji su ranije pravilno obračunavali koeficijente, prestali su to da čine na osnovu **usmene direktive** koja je stigla sa jedne od najviših instanci (iako na prvi pogled nije jasno zašto bi neko to tražio i kakve realne koristi ima od toga).

-Ko nije odmah poslušao direktivu, „dobio“ je kao pretnju Nadzornu inspekciju Fonda. Ove inspekcije, u redovnoj proceduri funkcionišu tako što vrše nadzor nad potrošnjom sredstava. U ustanovu dolaze po nalogu pradedstavnika lokalne samouprave. Posle izvršenog nadzora, ova komisija izdaje rešenje, kojim se konstatuje način potrošnje finansijskih sredstava. Ova komisija u svom rešenju jasno definiše nepravilnosti i ima isključive ingerencije da prema nađenom **definisanom** stanju, da predlog da se protiv određenih ustanova sprovede odgovarajući postupak (a za rad ustanove je odgovoran direktor).

Nadzorne komisije koje su obilazile domove zdravlja u periodu 2006.-2007.godine, su iz nepoznatih razloga radile suprotno svojim ingerencijama. One 1) nisu jasno definisale nepravilnosti; 2) nisu nalagale lokalnoj samoupravi da sprovede zakonske postupke, već nalagale direktoru da u određenom vremenskom roku vrati neku sumu sredstava na budžetski račun; 3) davale usmene direktive direktorima da, nakon njihovog izlaska iz ustanove obavezno smanje koeficijente za obračun plata primarijusima, subspecijalistima i magistrima u domovima zdravlja (prilog: rešenje nadzorne inspekcije u DZ Voždovac, koje je prezentovano i na sudu) 4) a sačinjenim Zapisnicima kao zvaničnim dokumentima o izvršenoj kontroli i nađenom stanju, nisu konstatovali da postoje nepravilnosti kod primene koeficijenata subspecijalista, primarijusa i magistara !

-Zatim su ovi direktori umanjivali koeficijente. Pošto nisu imali zakonsku osnovu za ovakve postupke, dalje su kršili zakon tako što su zaposlenima smanjivali plate bez ikakve odluke, rešenja ili pismenog obrazloženja, pa čak i bez izmene uslova rada u aneksima ugovora o radu, što je zakonska obaveza.

Sindikata lekara i farmaceuta Srbije nije našao modus za korekciju ovih nepravilnosti, pa je koristio mogućnosti koje su mu date u korišćenju pravnih sredstava. Zbog ovakvih aktivnosti je SLFS doživljavao sve veću opstrukciju u svom radu, uključujući i podršku nelegalnoj grupi izbačenih članova (na čelu sa dr Draganom Cvetićem), koja se pozicionirala u sistemu isključivo zahvaljujući podršci najviših zvaničnika iz oblasti zdravstva i socijalne zaštite.

-Sindikata lekara i farmaceuta u DZ Voždovac je finansijski podržao tužbu grupe lekara iz ove ustanove, jer intervencija kod Inspekcije rada nije dala nikakve rezultate (kao ni krivična prijava protiv direktora doma zdravlja zbog grubog kršenja

SAVEZ SINDIKATA
LEKARA I FARMACEUTA SRBIJE
Масарикова 5/12 11000 Београд,
Тел/факс: 011/361-89-18; Тел: 011/306-13-90

odredbi Zakona o radu prilikom smanjenja koeficijenata). Iz taktičkih razloga ovaj spor je podeljen na četiri procesa, od kojih su dva rešena u korist tužilaca. Međutim, direktor ove ustanove i dalje ne poštuje principe isplate koeficijenata, pa tako ni sudsku presudu, iako je prema rešenju Suda isplatio retroaktivno razliku u koeficijentima, kamatu, doprinose, kao i sudske troškove, što je dovelo do bespotrebnog gubitka značajne sume sredstava ustanove.

Tako smo došli do potrebe da tražimo intervenciju institucija za zaštitu prava građana, kako bi se njihovom intervencijom postiglo izjednačenje statusa svih lekara u Srbiji zaposlenih u primarnoj zaštiti, kao i zakonska ravnopravnost sa kolegama iz sekundarnog i tercijarnog nivoa.

Uz intervenciju Kancelarije Poverenika za informacije od javnog značaja i uzorak od šesnaest domova zdravlja u Beogradu od kojih smo tražili decidiranu informaciju o postojanju odluke ili drugog zakonskog akta na osnovu koga je smanjen koeficijent, doneli smo zaključak da zakonska osnova nigde nije postojala, a da su **zdravstvene ustanove postupale po usmenim direktivama**.

Ovakvim postupanjem **napravljena je diskriminacija**, kako između lekara iz različitih ustanova na primarnom nivou, tako i između lekara na različitim nivoima zdravstvene zaštite.

Takođe smo dokazali da ovo kršenje ljudskih prava nije bilo pojedinačno i sporadično već se ispoljilo kao **pojava**, što ukazuje na neophodnost intervencije ovlašćenih republičkih institucija.

Dodatna otežavajuća okolnost su **sudske presude** koje su ispoštovane samo u segmentu koji se odnosi na retroaktivnost, a da su prava koja iz njih proističu i nadalje ostala uskraćena, čime je i Sud kao institucija izvrnut ruglu, a ova profesija koja se bori za radni status ostavljena u ubeđenju da ne postoji način da se u našoj sredini ostvare ljudska i profesionalna prava koja nam, navodno, garantuju pisani zakoni.

Osim toga, postupanja pojedinih visokih institucija koje regulišu radne odnose u zdravstvu i vode zdravstvenu politiku, a najviše ponašanje menadžera zdravstvenih ustanova, konstantno podstiču sumnju na korupciju i zloupotrebu.

Osećamo, zato, obavezu da vas o svim okolnostima oko ove pojave obavestimo i zamolimo da u okviru svojih ingerencija i svojom intervencijom pomognete u prevazilaženju ovakvog stanja potpunog nepoverenja prema pravnim institutima.

Mislimo da biste tako pomogli da mnogi sistemski problemi budu rešeni u jednom aktu, kao i da obezbedite u budućnosti veću disciplinu onih koji upravljaju zdravstvom, veće poštovanje zakonskih regulativa i veće poverenje zaposlenih.

SSLFS,
Beograd, 2011.